

spoznamo, da mora biti v vsaki višini, v kateri jo hočemo obdržati dalje časa, natančno uravnorežena; ne sme torej siliti ne kvišku ne k tlom. Ako jo hočemo spraviti više, jo moramo olajšati za primerno težo. To storimo, ako izpustimo nekaj vode. Olajšano plovilo se seveda takoj dvigne, in sicer tem hitreje, čim več vode smo izpustili. Ako pa hočemo k tlom, moramo zmanjšati nosilno silo zrakoplavnice. To se zgodi, če zmanjšamo množino nosilnega plina na ta način, da ga izpustimo. Plin se izpušča skozi posebne odprtine v balonetih, tako zvane zaklopke, ki so sicer pokrite.

V lopi in pri vzletu je plovilo tako uravnoreženo, da plava le nekaj metrov nad tlemi. Ko se izvrše poslednje priprave, odvežejo vrvi in oproščeni orjak se začne dvigati. V višini, v kateri se ni bati, da bi se kaj pripetilo, začno delati stroji in tedaj šele se začne prava vožnja.

Zrakoplavnica more voziti navzgor in navzdol tudi s samimi krmili, ne da bi bilo treba izpustiti vodo ali plin, toda le v omejenih plasteh nekolikih sto metrov; te meje so zavisne od vremena.

Za krajše postanke zrakoplavnice ne spravljajo v lopo, ampak jo rajši privežejo k visokemu železnemu stolpu, kar je laže in varneje.

Tako! Sedaj vemo o zrakoplavnici toliko, da smo si potolažili najhujšo radovednost.

Čarobne gosli.

(Sicilijanska pripovedka.)

Na otoku Siciliji je živel siromašen deček, po imenu Peter. Bil je vesel, skromen in dobrega srca. Starši so mu bili umrli, ko je bil še majhen, poslej je živel pri stari teti. Ko je dosegel štiriinajsto leto, je odšel v svet, da si zasluži vsakdanji kruh. Dolgo je hodil okoli, dokler ni prišel do starega, skopega kmeta, ki ga je vzel za pastirja, da mu čuva koze. Na žalost pa je neizkušeni Peter pozabil, da se pogodi z njim za plačo, in ko je po treh letih zveste službe hotel oditi drugam in je zahteval svoje plačilo, mu je stari skopuh dal samo tri groše. Ali veseli dečko radi tega ni bil nič manj zadovoljen. Žvižgaje je odšel po veliki cesti. Tu je srečal berača, ki mu je dejal:

— Sinko moj, umiram od gladu. Daj mi denarja, da si kupim kruha.

— Tu vzemi mojo plačo, jaz pa se vrnem, saj lahko služim še tri leta.

— Ti si priden in pošten dečko, mu odvrne berač in se v tem trenutku spremeni v prekrasnega duha. Izreci tri želje, izpolnim ti jih.

— Dobro, lepi duh. Prav ponižno te prosim, daj mi čarobne gosli, take, da ob njih zvokih morajo vsi plesati, puško, ki nikoli ne zgreši svojega cilja, in lastnost, da moje besede vsakega prepričajo in da mi nihče ne more ničesar odreči.

Duh je pristal na to in Peter se je s temi tremi izpolnjenimi željami vrnil na pristavo. V rokah je imel gosli, čez ramo pa čudežno puško. Ko je šel preko polja, je ugledal nad seboj velikega fazana.

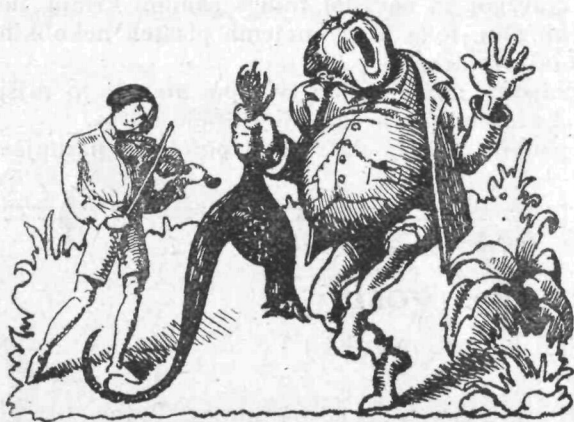
Hitro je dvignil puško, pomeril nanj ter ustrelil. Ptič je smrtno zadet padel na zemljo, toda prihitel je dečkov prejšnji gospodar in ga pobral.

— Dobro, si je mislil Peter, imej ga, toda za kazen boš plesal.

Vzel je svoje čarobne gosli in začel igrati, kmet pa se je zavrtel in plesal kot blazen. Nazadnje je začel kričati:

— Nehaj, Peter. Nisem storil prav, toda če prenehaš, ti dam tisoč zlatnikov.

Peter je prenehal in kmet mu je dal obljubljeni denar, toda takoj

nato je tekel k orožnikom in prijavil, da mu je njegov bivši pastir ukradel tisoč zlatnikov.

Petra so prijeli in sodišče ga je obsodilo na smrt. Toda v trenutku, ko mu je rabelj položil zanko okoli vratu, je Peter zaprosil sodnika, naj mu dovoli še enkrat igrati na svojih goslih.

— Nikar mu ne dajte gosli, je prosil kmet, toda

Peter je imel dar prepričevanja in sodnik mu je izročil gosli. Peter je zaigral, vsi navzoči so takoj zaplesali. Igral je in igral in ni hotel prenehati, čeprav so ga že roke bolele. Vsi okoli stoječi pa so plesali, da so si že pete in podplate obrusili. Slednjič je dejal sodnik Petru, da lahko svobodno odide, kamor hoče, če preneha z igranjem.

Tedaj je Peter stopil z morišča in odnesel svoje gosli, puško in tisoč zlatnikov. Vrnil se je v svojo rojstno vas in ker je imel dar prepričevanja, je pregovoril najlepše sicilijansko dekle, da se je z njim poročila, in srečno sta živela vse življenje. **B. V.**

Labod, rak in ščuka.

Če med tovariši soglasja ni,
njih delo haska ne rodi,
iz truda ni uspeha, je le muka. —
Nekdaj labod in rak in ščuka
peljati voz se zgovore,
vanj vprežejo se družno vsi trije.

Iz kože lezejo, a z mesta voz le neče.
Saj tovor zanje ni bil še tako težak,
a kaj, ko zre labod v oblak,
nazaj rak rine, ščuka pa le v vodo vleče. —
Kdo prav ima, kdo kriv je, ni soditi nam,
le voz stoji še danes tam.

J. A. Krylov — Ivan Matelič.